

NP úplnosť: osnova

- Rozhodovacie vs. optimalizačné problémy.
- Trieda problémov P.
- Nedeterministické výpočty a trieda problémov NP.
- Polynomiálne transformácie a NP-úplnosť.
- Cookova veta: Existuje NP-úplný problém.
- Ako ukázať, že problém je NP-úplný?
- Základné “portfólio” NP-úplných problémov.

Def: SAT (splniteľnosť) Uvažujme booleovské premenné $(u_1, \dots, u_m)$ a logickú formulu f .

Problém: Existuje priradenie hodnôt premenných také, aby f bola splnená?

Veta: (Cook) SAT je NP-úplný

Náčrt dôkazu: Potrebujeme dokázať:

- 1 SAT $\in$ NP –alebo–
Existuje nedeterministický polynomiálny algoritmus, ktorý rieši SAT.
- 2 SAT je NP-ťažký –alebo–
pre ľubovoľný problém $Q \in NP$: $Q \leq_p \text{SAT}$

1 SAT $\in$ NP

```
for i:=1 to m do
  choose u[i] between 0 and 1; // 0 means false,
                               // 1 means true

evaluate formula f with assignment
(u[1],u[2],...,u[m])

if f is satisfied then ACCEPT
    else REJECT
```

2 SAT je NP-ťažký

Uvažujme $Q \in \text{NP}$

$\implies$ existuje polynomiálny nedeterministický algoritmus, ktorý rieši Q

Ako taký algoritmus zapíšeme?

- Každý register má v sebe uložené číslo konštantnej veľkosti (registre označíme $R_1, R_2, \dots$)
- Program je nemiaca sa postupnosť príkazov s konštantným počtom očíslovaných riadkov
- Na začiatku je vstup uložený v prvých n registroch (n je veľkosť vstupu)
- Program beží nanajvýš $p(n)$ krokov a prístupuje najviac ku $q(n)$ prvým registrom ($p(n)$ a $q(n)$ sú polynómy závisiace od n)

- Sada inštrukcií:
  - ACCEPT
  - REJECT
  - GOTO m
  - IF $R_\ell = 0$ THEN GOTO m
  - CHOOSE R_ℓ BETWEEN 0 AND 1
  - základné aritmetické operácie
(napr. $R_\ell := R_u + R_v$, $R_\ell := R_u * R_v$)
  - nejaký mechanizmus na adresáciu prvých $q(n)$ registrov
(details sú mierne komplikované, ale dá sa)

2 SAT je NP-ťažký: $Q \leq_p \text{SAT}$

Chceme:

- Daný je program A , ktorý rieši problém Q v polynomiálnom čase a inštancia $x = x_1, x_2, \dots, x_n$.
- Vyrobíme veľkú logickú formulu f , ktorá “simuluje” program A na vstupe x ;
- A dosiahne ACCEPT $\iff f$ je splniteľná

Premenné formuly f :

- $Q[i, k]$ – v čase i program vykonáva riadok k
- $S[i, j, k]$ – v čase i má register R_j hodnotu k

Formula f bude konjunkcia (“AND”) niekoľkých menších formúl t.j. všetky tieto menšie formuly musia byť splnené, aby formula f bola splnená

1 “V každom čase i program vykonáva práve jeden riadok.”

$$\boxed{\neg(Q[i, k] \wedge Q[i, \ell])} \quad \text{pre všetky } i \text{ a } k \neq \ell$$

2 “V každom čase i každý register obsahuje práve jednu hodnotu.”

$$\boxed{\neg(S[i, j, k] \wedge S[i, j, \ell])} \quad \text{pre všetky } i, j \text{ a } k \neq \ell$$

3 V čase 0:

• Program vykonáva riadok 1: $\boxed{Q[0, 1]}$

• Prvých n registrov má hodnoty $x_1, \dots, x_n$:

$$\boxed{S[0, 1, x_1] \wedge S[0, 2, x_2] \wedge \dots \wedge S[0, n, x_n]}$$

• Ostatné registre majú hodnotu 0:

$$\boxed{S[0, n + 1, 0] \wedge S[0, n + 2, 0] \wedge \dots \wedge S[0, q(n), 0]}$$

4 “Po $p(n)$ krokoch program dosiahne riadok s inštrukciou ACCEPT”

$$\boxed{Q[p(n), k]} \quad k \text{ je riadok s inštrukciou “ACCEPT”}$$

5 “Stav počítača sa mení v čase v súlade s programom.”

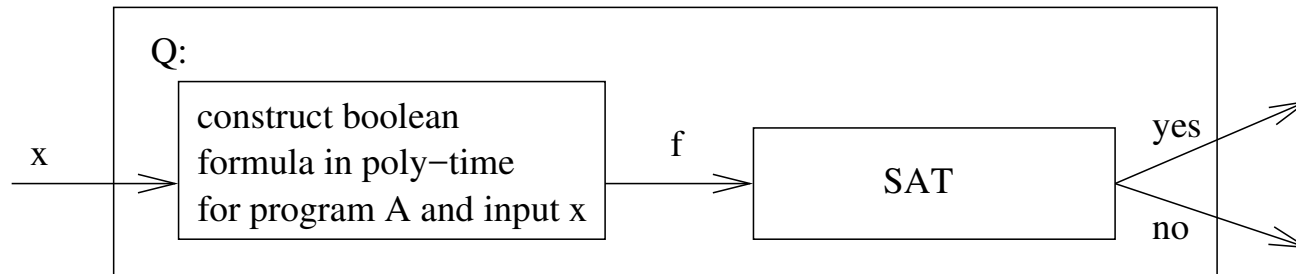
<i>k</i> -ty riadok	Formula
ACCEPT alebo REJECT	$Q[i, k] \Rightarrow Q[i + 1, k]$
GOTO ℓ	$Q[i, k] \Rightarrow Q[i + 1, \ell]$
IF $R_\ell = 0$ THEN GOTO m	$Q[i, k] \wedge S[i, \ell, 0] \Rightarrow Q[i + 1, m]$ $Q[i, k] \wedge \neg S[i, \ell, 0] \Rightarrow Q[i + 1, k + 1]$
CHOOSE R_ℓ	$Q[i, k] \Rightarrow Q[i + 1, k + 1] \wedge$ $(S[i + 1, \ell, 0] \vee S[i + 1, \ell, 1])$
atď. pre ďalšie inštrukcie	

SAT je NP-ťažký: zhrnutie

Vyššie uvedeným postup skonštruujeme pre daný algoritmus A a vstup x formulu f :

- Postup možno zrealizovať v polynomiálnom čase v závislosti od n .
- Výsledná formula má polynomiálnu veľkosť v závislosti od n .
- f je splniteľná $\iff A$ akceptuje x

$\implies$ Ukázali sme: $Q \leq_p \text{SAT}$ pre ľubovoľné $Q \in NP$

Ako dokázať, že problém Q je NP-ťažký?

1. Vyberme si problém N o ktorom už vieme, že je NP-úplný
2. Ukážeme $N \leq_P Q$:
  - Navrhne polynomiálny algoritmus, ktorý prerobí vstup x pre problém N na vstup $f(x)$ pre problém Q .
  - Dokážeme: Ak je x pozitívny vstup pre N , potom $f(x)$ je pozitívny vstup pre Q
  - Dokážeme: Ak je x negatívny vstup pre N , potom $f(x)$ je negatívny vstup pre Q
—ALEBO—
Ak $f(x)$ je pozitívny vstup pre Q , potom x je pozitívny vstup pre N
3. Keďže N je NP-úplný, Q musí byť NP-ťažký.

Dokončenie dôkazu NP-úplnosti: $Q \in NP$

4a Vytvoríme polynomiálny nedeterministický algoritmus riešiaci Q .

—ALEBO—

4b Pre každý vstup zdefinujeme **certifikát** polynomiálnej veľkosti.

5b Vytvoríme polynomiálny algoritmus, ktorý pre daný vstup x a certifikát y overí tento certifikát v polynomiálnom čase.

Sedem základných NP-úplných problémov

SAT	Vstup:	Booleovská formula f
	Problém:	Je f splniteľná?
<hr/>		
3-SAT	Vstup:	Booleovská formula f vo forme: $(a_{1,1} \vee a_{1,2} \vee a_{1,3}) \wedge \dots \wedge (a_{n,1} \vee a_{n,2} \vee a_{n,3})$
	Problém:	Je f splniteľná?
<hr/>		
VC	Vstup:	Graf $G = (V, E)$; číslo K
	Problém:	Existuje množina vrcholov V' veľkosti $\leq K$ taká, že pre ľubovoľnú hranu $e = (u, v) \in E$, $u \in V'$ alebo $v \in V'$?
<hr/>		
HAM	Vstup:	Graf $G = (V, E)$
	Problém:	Existuje v grafe Hamiltonovská kružnica?

Sedem základných NP-úplných problémov (pokrač.)

TSP-D	Vstup:	Ohodnotený graf $G = (V, E)$; číslo K
	Problém:	Existuje obchôdzka dĺžky $\leq K$?
<hr/>		
CLIQUE	Vstup:	Graf $G = (V, E)$; číslo K
	Problém:	Obsahuje G úplný podgraf o veľkosti $\geq K$ vrcholov?
<hr/>		
SUBSET-SUM	Vstup:	n čísel $s_1, s_2, \dots, s_n$; cieľ t
	Problém:	Existuje podmnožina čísel $s_1, \dots, s_n$ so súčtom presne t ?